

København, juni 2020

TÆND LYSET, SÅ JEG BEDRE KAN HØRE

Det hjælper ikke altid at tale højere til mennesker med nedsat hørelse. Men god belysning på ansigtsmimik, tydelig udtale og øjenkontakt styrker mundaflæsning og forståelse.

– Det er stigmatiserende at have mistet noget af hørelsen i alderdommen, fordi omgivelserne hurtigt tror, at det er forstanden, der er på retur, siger Christine E. Swane. Hun er idémager til rapporten *Sansesvækkelse i alderdommen – et etnografisk studie* og direktør og forskningsleder i Fonden Ensomme Gamles Værn, der har finansieret hovedparten af projektet.

Mennesker med nedsat hørelse kan fristes til at nikke ja undervejs i et middagsselskab, selv om de ikke aner, hvad der bliver sagt. Derfor kan de give et misvisende indtryk, så andre opfatter dem som 'dumme' eller 'senile'. Det i sig selv er fremmedgørende. Når man glider ud af en fælles samtale, bliver det bekvemt også selv at trække sig, og i den proces bliver den høresvækkede isoleret.

– Det kan gå ud over ens selvforståelse, især som høresvækket, når samhørighed med omverdenen bliver forvrænget og kommer ud af takt. Sansetab bliver marginaliserende, når det får en person til at miste socialt fodfæste, siger Jon Dag Rasmussen. Han er antropolog og har som post.doc. stået for en stor del af feltarbejdet blandt de 21 deltagere.

Rapporten beskæftiger sig både med syns- og høretab blandt gamle mennesker. Og netop høretab kan være længe om at blive identificeret, og derfor kan ændrede vaner og selvisolerende adfærd blive hverdag, før høreapparat eller teleslyng kommer til hjælp. De fysiske rammer har også stor betydning, hvor bl.a. belysning og akustik er afgørende. En af deltagernes familie viser bl.a. i filmen *Jeg er snart sanseløs – et indblik i hverdagen hos ældre med sansetab*, hvordan den har indrettet boligen. Det er kultursociolog Ida Wentzel Winther, der i sin forskning arbejder bl.a. med lyd og billeder, som har redigeret filmen. Den giver et sanseligt indblik i tab, savn og frustrationer i livet med syns- og høresvækkelse, som er svære at formidle på skrift.

Filmen varer 14 minutter, og den findes her: <https://vimeo.com/412684679>

Fakta om rapporten *Sansesvækkelse i alderdommen – et etnografisk studie*

Gennem etnografisk feltarbejde og kvalitative interview søges indsigt i, hvordan syns- og høretab opleves og tænkes af gamle mennesker, og hvordan livsløb og livsvilkår påvirker muligheder og især sociale forhold. De 21 informanter er i alderen 74 år til 98 år. Forskningsrapporten er udgivet af Fonden Ensomme Gamles Værn.

Fakta om Fonden Ensomme Gamles Værn

Fonden støtter forskning, sociale projekter og formidling. Ensomme Gamles Værn blev stiftet i 1910, og fondens midler stammer bl.a. fra afkast og arv. Der gives støtte til projekter om det sociale liv i alderdommen, og fonden har et særligt fokus på marginaliserede grupper som migranter og andre mennesker i en socialt udsat position.

Redaktionen er velkommen til at kontakte rapportens tre forfattere

Antropolog, ph.d. Jon Dag Rasmussen ◦ 20 86 92 84 ◦ jon.dag.rasmussen@gmail.com

Kultursociolog, projektleder og lektor Ida Wentzel Winther ◦ 51 89 04 34 ◦ idwi@edu.au.dk

Kultursociolog, forskningsleder og direktør Christine E. Swane ◦ 28 75 67 19 ◦ csw@egv.dk